

PEDAGOOGIKA
ARHIIVMUSEUM
FOND K43820-7

JOULUKEEL MEESAS
Joulujutt pisikestele 1 vaatuses.

Ao Vaks

inv 2612
1983

Rootsis 1983

T e g e l a s e d

Tantsiv nukuke, kes ütleb "ema"

Haraka-isa

Haraka-ema

Oravapoisid:

Vilk

Pilk

Kolm kuuske:

Paksuke

Pikk

Köver

Tuisueit

Helbekesed, tema tütred

NB.

Haraka-isa ja Haraka-ema ning Vilk ja Pilk kannavad oma linnu- ja orava-
peade juures "inimeste riideid" - värvirikkaid talveriideid.

Kuused - papist, maalitud. Enne ladva tippu sisselõigatud ovaalsete
aukudega nägude jaoks ja keskmiste liikuvate okstega - nagu kätega.

Linna lähedal, suure lennuvälja taga metsas, lumme tuisanud metsatee.
 Tagaplaanil kolm lumist kuuske: PAKSUKKE, PIKK ja KÕVER.
 Ees, paremal suurte kivide najal viltune teenäitaja, millele kirjutatud: Siit läheb tee linna.

On jõuluõhtu tugeva lumetuisu ja järjest valjeneva tormiga, mis tormi-
 muusikana undamas metsaladvul.

Muusika.

Kui eesriie avaneb, keerutavad HELBEKESED lumetantsus TUISUEIDE ümber.
 Tagaplaanil liiguvad kuuseoksad muusika rütmis.

TUISUEIT: (heites lund tantsivatele tütardele)

Puistake, puistake tütrekesed -
 Kihinal, kahinal HELBEKESED -
 Lumerüüsse ehtige talvised ra'ad -
 Kõik linnad, kõik külad ja metsad ja maad - !

HELBED: (Tantsus eemale)

Rutake, rutake - öekesed -
 kihinal, kahinal hellakesed -
 veel - ei, lumetantsus lõpe meie töö,
 ei enne, kui sätendab jõulurüüs öö - !

KUUSED: (Kõigutavad oksid)

KUUSED: (Ehmatades) Oeh - ! (Muusika vaikib)

VILK: Nägid? (Kuused seisavad liikumatult)

PILK: KUUSED - siin!

VILK ja PILK: Jõulupuu - !

VILK: (Hüppab kirvega PAKSUKKESE juurde) Selle siin raiume - !

PILK: (KÕVERA juurde) Ei, selle - !

VILK: (PIKA juurde) Ei, selle - !

PILK: (PAKSUKKESE juurde) Selle - !

(Hüppavad edasi-tagasi, risti-rästi, teine-teisest mööda
 ja lõpuks vastamisi kokku ja lendavad lumme istukile) Oeh - !

VILK: Ma olen nii väsinud - !

PILK: Oeh - ! Mina kah -

VILK: (Üle öla tähendades) Aga selle raiume ikka -

PAKSUKE: Aga, armsad sõbrad -

VILK ja PILK: (Karjatades püsti hüpates) Ui - ih! kes kõneles ?

PAKSUKE: See olen mina (liigutab oksa) PAKSUKES -. Ärge raiuge mind maha - ma olen nõnda väike ja madal, minust ei saa jõulupuud -

VILK: Hea küll - võtame siis selle ? (Hüppab PIKA juurde)

PIKK: Ma olen ju liiga pikk ja hõredad oksad - mina ei sobi ammu-
gi jõulupuuks.

PILK: Kuulsid - nüüd! Jätame tema - võtame aga selle?
(Hüppab KÕVERA juurde)

VILK: Selle jah - !

KÕVER: Aga armsad VILK ja PILK - .

VILK ja PILK: Jah - mis?!

VILK: Oled sa nõus - teeme sinust jõulupuud - ?

PILK: Paneme sulle küünlad külge ?

Vilk: Ehime su kulla ja hõbedaga - ?

Pilk: Ja paneme su külge tähed särama - ?

Vilk: Mida sa soovid veel - ?

Pilk: Oled siis ilusam ja uhkem kuusk -

KÕVER: Ärge meelitage - sõbrad -. Vaadake mind, siin - olen juba vana ja kõver ja mu oksad on poolkuivanud. Mina sooviksin jääda siia metsa - oma sõprade hulka, siis säran samuti - päikesekullas ja kiirgan lume hõbedases härmas!

Vilk: Kuidas? Kas peame jääma ilma jõulukuuseteta - ?

Pilk: Mina tahan aga jõulukuuske - !

Vilk: Võta siis see ! (Näitab PAKSUKEST)

Pilk: Raiu siis - sina !

Vilk: Ei, sina - !

pilk. Ei, sina - !

(Nad on kirve ja sae maha visanud ja hüplevad nüüd poolvihaselt ja hädaliselt edasi-tagasi)

Vilk: PAKSUKES ei sobi - !

PILK: PIKK on hõre !

VILK: KÕVER on vana ja samblas - missugune siis ?

PILK: Võta ise - !

VILK: Võta, võta - ! (Trügivad teine-teist kuuskede poole)

KUUSED: Tsss - ! Vait !

VILK ja PILK: Mis on - ?

PIKK: Näen kaht kogu siiapoole liikumas -

KÕVER: Need on ju HARAKA-EMA, HARAKA-ISA

PAKSUKE: Sellise ilmaga väljas - ?

VILK: Neil on kindlasti midagi tähtsat ees - !

PILK: Seda kuuleme kohe. Ruttu peitu ! (hüppavad kuuskede taha, kus hakkavad kohe teine-teist tõukama ja müksama)

HARAKA-ISA ja HARAKA-EMA: (Tulevad poollennates, hingeldades, väsinud ja lumised)

HARAKA-EMA: Ma ütlesin sulle, et algame varem linnateed - sinul aga aega küllalt, siin me siis oleme nüüd - ! - Hea, et veel siia metsatukka saime maanduda - .

HARAKA-ISA: Kullake - kust siis mina seda teadsin ette arvata, et jõuluõhtuks puhub veel selline tuisk ja torm lahti - ?

VILK ja PILK: (kes kogu aeg tõuganud teine-teist puu tagant välja)

Mine sina - ei, sina - mine ise - !

HARAKA-EMA: Tsst - ! (Kuulatab ja uurib kuuskede poole) Kes seal tihnikus siis piiksuvad - ?

HARAKA-ISA: (Lähemale hüpates) Näeh! Need on Oravapoised - VILK ja PILK -? Mis te siin hanges hüppate?

HARAKA-EMA: Kes teid kodunt välja ajas ?

VILK: Ei keegi -

PILK: Ise tulime -

VILK: Nagu teiegi -

PILK: Kes teid välja ajas - ?

HARAKA-EMA: Vaata mul ninatarku - !

HARAKA-ISA: Välja ajas ! - To-oh !

HARAKA-EMA: Meie oleme väga tähtsa asja pärast väljas - pidime linna lendama -

VILK ja PILK: Linna - ?

HARAKA-ISA: Jah - linna ! Aga jäime tormi kätte. - Lumi tegi tiivad läbimärjaks ja raskeks ja tuul on vastu - päris torm - ähvardas meid lumetuisku matta -

HARAKA-EMA: Õnneks saime veel siia metsatukka varjule -

HARAKA-ISA: Peale lõunat, kui teed algasime, sihtisime otse üle lennuvälja, olime juba peaväljaku keskel - ja linna tuled särasid teiselpool ees - siis aga läks päris torm lahti - !

HARAKA-EMA: Ulus nii, et kohe hirmu ajas peale -

HARAKA-ISA: Torm kandis meid rohkem tagasi kui edasi - ja lõpuks sundis meid siia metsatukka maha - .

HARAKA-EMA: Oh ! Meid hädalisi - oli sellist õnnetust vaja - !

VILK ja PILK: Õnnetust - ?

HARAKA-EMA: Kas teie siis ei tea, et täna on jõuluõhtu - ?

VILK ja PILK: Jõuluõhtu - jaa ! (Hüppavad korraga õhku) Jõulupuu !
- meie pidime -

HARAKA-ISA: Teie pidite - mida tegema ?

HARAKA-EMA: Meie pidime kah - oma väiksele tütrele - Krii-Kraa on ta nimi - .

VILK ja PILK: Krii-Kraa - kui ilus nimi -

HARAKA-ISA: Jah, eks ole - Krii-Kraa !

HARAKA-EMA: Pidime väikesele Krii-Kraale ostma jõulukingituseks
- ilusa - nukukese.

VILK ja PILK: Nukukese - ?

HARAKA-ISA: Jah - kes pilgutab silmi - nõnda: plõnk - plõnk !

HARAKA-EMA: Ja hüüab: E-ma, e-ma - !

VILK ja PILK: Hüüab e-ma - e-ma !

VILK: Kas selline nukuke on tõesti olemas: E-ma ?
(raputab pead)

PILK: Ja - plõnk-plõnk ?

HARAKA-ISA: Aga muidugi on !

HARAKA-EMA: Nüüd aga ei pääse meie linna ja Krii-Kraa jääb ilma jõulukingituseta - ilma nukukeseta !
(Kuuldub korraga madalalt üle metsa lendava lennuki valjut pörinat)

VILK ja PILK: Uih! - (Hüppavad jälle kuuskede taha varjule, sealt välja piiludes) - Mis - mis see oli ?

HARAKA-EMA: Arvan, et see oli üks "turbo-jet" - lennuk !

HARAKA-ISA: Äh - vana DC-8 - propelleriga - soodsa tuulega pöritan
niisugusest veel mööda - !

HARAKA-EMA: Ära nüüd hoople - ! (Kuuldub jälle lennuki pörint, len-
nukid nagu tiirleksid ülal ringi) Pörisevad seal ülal
ringi - ega oska maanduda - ?

HARAKA-ISA: Torm möllab lennuväljal - kindlasti on kuulutatud välja
maandumise keeld. Nüüd peavad kõik lennukid tagasi lendama!

HARAKA-EMA: Oh, seda õnnetust - ! Kui lennukid maanduda ei saa - ja
tagasi lendavad - siis lähevad ju kõik jõulukingituste-pakid
kah tagasi.

HARAKA-ISA: Ja jõuluvana - kes lennukiga tuleb - sõidab kah tagasi - ?

VILK: Lapsed jäävad siis ilma jõuluvanata - ?

PILK: Ja ilma kingitusteta - ?

HARAKA-ISA: Jah - kahjuks küll - (Kuuldub jälle üpris madalal tiir-
leva lennuki pörint)

VILK ja PILK: Oi, oi - nüüd lendab see küll siia metsa maha - !
(Valju pörina sekka kostab korraga heledat vihinat, midagi
tuhiseb läbi tuisu ja tormi suure kiirusega ülevalt alla
ja prantsatab suurde lumehange, kuuskedest vasakule)

KÕIK: (hüppavad kohkunult laiali)

HARAKA-ISA ja HARAKA-EMA: (paremal - püüavad endid teenäitaja-tulba
taha peita. Tüki aega valitseb täielik vaikus, lennuki-
pörin kaugeneb. Langeb üksikuid lumehelbeid. Lumehanges
sätendab saladuslik jõulupaberisse pakitud ja suure sii-
di-paelaga seotud pakk - mis vihinaga läbi tuisuse
taevalaotuse alla langes.)

HARAKA-EMA: (Ettevaatlikult HARAKA-ISALE) Mis sa arvad, mis asi
see seal on - mis taevast alla kukkus ?

HARAKA-ISA: (lähemale) - Värviline, kandiline - imelik - ?

HARAKA-EMA: Jah - ilus siidipael on selle ümber -
(hüppab sammu lähemale)

VILK ja PILK: Väga saladuslik -

HARAKA-ISA: Ära ole nõnda julge -

HARAKA-EMA: See ei liiguta ju -

HARAKA-ISA: Hiirelõks ei liiguta kah ennast - aga korraga - "plaks"
- ja oledki nokkapidi lõksus !

- PILK: See liigutab ennast - see on lõks - !
- VILK: Ei liiguta !
- PILK: Liigutab - mine vaata ! (trügib VIILKI ettepoole) - mine !
- VILK: Ei, mine ise - !
- PILK: Ei, sina - !
- HARAKA-EMA: (On juba üsna lähedale keksinud, HARAKA-ISA järgneb talle ettevaatlikult) - Siin ei ole karta midagi - see paistab pakk olema -
- HARAKA-ISA: Mis sa nüüd ajad naljajuttu - pakk - ?
- HARAKA-EMA: Jah! Jõulukingituse-pakk !
- HARAKA-ISA: (hüpleb lähemale) Sul võib õigus olla - see on ju jõulu-paber paki ümber - !
- VILK: (kepsleb ka lähemale) Jõulukingituste pakk - kas tõesti ?
- PILK: (Samuti) Kingitus - võib olla minule - ?
- VILK: Ei, minule - !
- HARAKA-EMA: Seda ei tea veel kellele -
- VILK: Miks ei tea - Jõuluvana keerles lennukiga seal üleval ringi, ikka surrr ja surrr! Nägi mind - ja, ja viskas siis paki alla - minule ?
- PILK: Ei, minule - !
- VILK: Minule - !
- HARAKA-EMA: Seda näeme kohe - (Asub paki paela lahti arutama) - kellele see pakk on - !
- Kõik. (Asuvad suure ärevuse ja kiirusega paki kallale, püüdes paela lahti arutada)
- HARAKA-EMA: Ärge nüüd rüselege - !
- (Korraga langeb pael lahtiselt alla, pakk - õigemini karp - teeb imeliku plõksu ja esikülj - kaas - hüppab lahti - kõik pörkavad kohkunult laiali - heledas valgusvihus, seisab karbis imekaunis suuresilmaline nukuke. Kõik vaikivad suures hämmastuses)
- NUKUK: (Avab suu ja hüüab heledalt) E-ma - ! (Pilgutab siis silmi. Algab muusika. Nuku-tants. KÕIK JÄLGIVAD KUI VÕLUTUTENA TANTSU. Tantsu lõppedes tantsib nukk jälle karpi tagasi - jääb seljaga vaatajate poole, muusika vaikib)
- NUKUK: (Pöördub, pilgutab oma suuri silmi ja hüüab jälle:) E-ma - !
- HARAKA-EMA: ja HARAKA-ISA: (Suures liigutuses) See oli kaunis - -- uskumata -

HARAKA-ema; Just sellise nukukese - pidime kinkima oma väikesele
KRII-KRAALE - ! kes ütleb: E-ma !

VILK: (Püüdes nukku järele aimata) E-ma - !

PILK: (Silmi pilgutades, samuti) Ja teeb plõnk - plõnk !
(Mõlemad hüppavad rõõmsalt õhku ja püüavad siis Nuku-
tantsu järele tantsida)

HARAKA-ISA: Just !

HARAKA-EMA: (HARAKA-ISALE) Nüüd ei ole enam aega - õhtu on hiline -
seome kasti jälle kinni - ja ruttu sellega koju - !

ORAVAD: Koju ?

HARAKA-ISA: Just! See jõulupakunukukesega on meie KRII-KRAALE ?

ORAVAD: KRII-KRAALE ?

HARAKA-EMA: Heldeke ! Kas selles saab siis veel kahelda ? Jõuluvana
nägi meid siin - ja et ta lennukiga maanduda ei saanud,
viskas selle kingituse-karbi alla ! (asub paki kallale)
Tulge aga nüüd abiks - ruttu koju, väike KRII-KRAA ootab
meid juba ammu. (asuvad kiiruga paki paela kinnitama)

HARAKA-ISA: (püüab pakki oma õlale upitada) Tuisk läheb ikka hul-
lemaks, torm valjemaks, kuidas küll koju jõuame!

VILK: Meie tuleme abiks !

PILK: Jah, aitame karpi kanda ?

HARAKA-EMA: Tore ! (astuvad kepseldes, kandes nüüd neljakesi suurt
jõulupakki õlgadel)

ORAVAD: Aga meie jõulukuusk !

HARAKA-EMA: Meil on jõulukuusk juba kodus ja küünlad kah küljes ?
Tulge aga meile !

HARAKA-ISA: Jah, jõuluõhtut pidama - kõik on valmis - süüa ja juua!

ORAVAD: Kas pähkleid ka ?

HARAKA-EMA: Aga muidugi - toredaid jõulupähkleid !

ORAVAD: Siis jäägu need kuused siia kasvama !

Kuused: (liigutavad rõõmsalt oksid)

HARAKA-EMA: ja -ISA: (lahkuvad koos oravapoistega pakk õlgadel)
(Lumehelbekeste tantsumuusika valjeneb)

Lumehelbekesed: (keerutavad tantsus ja tuisus sisse, nende järel)

TUISUEIT: Puistake, puistake tütrekesed -

kihinal, kahinal helbekesed !

Jõulurüüsse ehtige talvised ra'ad -

kõik linnad, kõik külad ja metsad ja maad !

(Eesriie sulgub tantsu ja muusikaga)